

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **Ing. R. S.**, zastoupen Mgr. Danielem Thelenem, advokátem se sídlem U Průhonu 1516/32, Praha 7, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 1292/25, Praha 5, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 6. 2. 2025, č. j. 19 Ad 33/2023-86,

t a k t o :

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 6. 2. 2025, č. j. 19 Ad 33/2023-86, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Průběh dosavadního řízení

[1] Žalobce podal dne 1. 8. 2022 žádost o přiznání invalidního důchodu. Dle správního spisu totiž trpěl chronickým bolestivým syndromem s degenerativními změnami v oblasti krční a bederní páteře. Dne 15. 4. 2021 utrpěl polytrauma, byl jako chodec sražen automobilem. Utrpěl kompresivní zlomeninu v oblasti krční a bederní páteře, odtržení trnového výběžku krčních obratlů C5, C6 a úhlovou deviaci dolní části kosti křížové svědčící pro její zlomeninu. Přední horní krycí ploténka obratlových těl L2 a L3 byla prolomená, zlomenina byla bez dislokace a bez narušení zadní hrany a páteřního kanálu, byla zhojena konzervativně. Rovněž zlomeniny v oblasti krční páteře byly zhojeny konzervativně. V průběhu hojení bylo zvažováno operační řešení, lékařské zprávy však potvrdily vhodnost konzervativního postupu léčby zlomenin krční, bederní i křížové oblasti páteře. Došlo rovněž k pohmoždění pravého ramenního kloubu, který byl bez traumatických změn. Sonografické vyšetření potvrdilo tendovaginitis, zánět šlachy

dlouhé hlavy dvojhlavého svalu pravé horní končetiny. Došlo k posunu disku meziobratlového prostoru L4/5 se zcela minimálním tlakem na durální vak. Protruze disku L5/S1 byla rovněž s mírným tlakem na durální vak. Žalobce subjektivně pociťoval, že nevydrží sedět déle než 20 minut.

[2] Žalobce absolvoval vysokoškolské studium, obor strojního inženýrství. Pracoval jako pedagog, informatik, konzultant a auditor. Dle svého tvrzení uvedeného ve znaleckém posudku zpracovaném doc. MUDr. Ladislavem Horákem, DrSc., dne 28. 8. 2023, číslo posudku 18/2023, byl žalobce ředitelem interního auditu a současně pověřencem pro ochranu osobních údajů přibližně 80 společností v pěti zemích EU, dále také pověřencem v oblasti ochrany osobních údajů v dalších pěti zemích mimo EU. Jeho zaměstnání dle jeho tvrzení vyžadovalo sezení v práci v době zpravidla delší než 8 hodin denně a konání služebních cest.

[3] Na základě posudku Pražské správy sociálního zabezpečení – LPS pro Prahu 4 ze dne 26. 9. 2022 ovšem nebyl uznán invalidním podle § 39 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, v relevantním znění (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), neboť míra poklesu jeho pracovní schopnosti byla stanovena pouze na 10 %. Posudkový lékař v daném posudku dospěl k závěru, že v případě žalobce se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož rozhodující příčinou s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti je zdravotní postižení uvedené v kapitole XV, oddílu A, položce 6a přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity) (dále jen „vyhláška o posuzování invalidity“), a to *„funkční poruchy po úrazech pánce, zlomeninách pánevních kostí, symfýzy, zlomeninách křížové kosti a kostrče – lehké poruchy“*, pro které zmiňovaná vyhláška stanoví míru poklesu pracovní schopnosti o 10-20 %.

[4] Na základě uvedeného posudku vydala žalovaná rozhodnutí ze dne 27. 10. 2022, č. j. Xa, kterým žalobcovu žádost o přiznání invalidního důchodu pro nesplnění podmínek § 38 zákona o důchodovém pojištění zamítla.

[5] Žalobce podal proti tomuto rozhodnutí žalované námitky. V rámci námitkového řízení byl posudkovou lékařkou LPS žalované pro pracoviště ČSSZ Ostrava vyhotoven dne 22. 2. 2023 posudek o invaliditě žalobce. Posudková lékařka v posudku setrvala na závěru, že rozhodující příčinou žalobcova dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti je příčina určená posudkovým lékařem Pražské správy sociálního zabezpečení. Míru poklesu pracovní schopnosti žalobce sice stanovila na 20 %, žalobce však ani na základě tohoto posudku nebyl shledán invalidním.

[6] Na základě tohoto posudku vydala žalovaná rozhodnutí ze dne 12. 1. 2023, č. j. Xb, kterým žalobcovy námitky zamítla a své prvostupňové rozhodnutí potvrdila. Ze shora uvedeného rozsudku městského soudu vyplývá, že žalobce proti tomuto rozhodnutí žalované podal žalobu, kterou městský soud na základě posudku posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 26. 6. 2023, č. j. SZ/2023/1180-PH-7, rozsudkem ze dne 29. 5. 2024, č. j. 20 Ad 8/2023-62, zamítl.

pokračování

[7] Žalobce zároveň podal novou žádost o přiznání invalidního důchodu, již žalovaná rovněž zamítla rozhodnutím ze dne 6. 6. 2023, č. j. Xc, a to na základě nového posudku PSSZ ze dne 10. 5. 2023 (není součástí správního spisu předloženého Nejvyššímu správnímu soudu!), podle něhož pracovní schopnost žalobce poklesla o 20 %. V rámci námitkového řízení byl posudkovou lékařkou LPS žalované pro pracoviště ČSSZ Ostrava vypracován nový posudek o invaliditě žalobce ze dne 31. 10. 2023, č. j. LPS/2023/1300-NR-MRS_CSSZ. Míra poklesu pracovní schopnosti byla i v tomto posudku stanovena na 20 %. Posudková lékařka nicméně v tomto posudku dospěla k závěru, že v případě žalobce se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož rozhodující příčinou s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti je zdravotní postižení uvedené v kapitole XIII, oddílu E, položce 1b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, a to „*dorzopatie a spondylopatie – bolestivý syndrom páteře včetně stavů po operaci páteře nebo po úrazech páteře, degenerativní změny páteře, výhřezy meziobratlových plotének – s lebkým funkčním postižením*“, pro které zmiňovaná vyhláška stanoví míru poklesu pracovní schopnosti 10-20 %.

[8] Na základě tohoto posudku vydala žalovaná rozhodnutí ze dne 9. 11. 2023, č. j. Xd, kterým žalobcovy námitky zamítla a své prvostupňové rozhodnutí potvrdila.

[9] Žalobce podal proti tomuto rozhodnutí o zamítnutí námitek žalobu k Městskému soudu v Praze. Jelikož žalobce brojil proti posudku lékařky LPS, na němž bylo napadené rozhodnutí o námitkách založeno, požádal městský soud v souladu s § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení (dále jen „zákon o organizaci a provádění sociálního zabezpečení“), o posouzení míry poklesu pracovní schopnosti žalobce posudkovou komisi Ministerstva práce a sociálních věcí v Praze, která vypracovala posudek ze dne 26. 6. 2024, ev. č. SZ/2024/177-PH-9, v němž rovněž posoudila žalobcův zdravotní stav jako odpovídající kapitole XIII, oddílu E, položce 1b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Za rozhodující příčinu poklesu pracovní schopnosti komise považovala dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav způsobený chronickým bolestivým syndromem páteře krční a bederní s degenerativními změnami. Za klinicky nejvýznamnější považovala postižení v oblasti bederní páteře, L5/S1, kde byl degenerativními změnami (ne primárně posttraumatickým postižením) zúžen páteřní kanál, což zapříčinilo klinickou akrální parézu a snížené cití pravé dolní končetiny. Vzhledem k dalším onemocněním žalobce byla zvolena horní hranice rozmezí pro danou položku, tj. 20 % a tato míra poklesu žalobcovy pracovní schopnosti byla „*vzhledem ke sníženému uplatnění při omezeném denním režimu*“ žalobce, tj. dle § 3 odst. 2 vyhlášky o posuzování invalidity dále „*zcela maximalisticky*“ navýšena na 30 %. Ani tento posudek tedy neshledal u žalobce invaliditu ani prvního stupně.

[10] Jelikož žalobce v rámci dalšího řízení před městským soudem rozsáhle brojil i proti uvedenému posudku posudkové komise, vyžádal si městský soud jeho doplnění. Posudková komise vypracovala doplňující posudek ze dne 12. 12. 2024, ev. č. SZ/2024/2299-PH-5, v němž setrvala na svých závěrech z předchozího posudku.

[11] Městský soud žalobu na základě zmiňovaného posudku a jeho doplnění shora uvedeným rozsudkem ze dne 6. 2. 2025, č. j. 19 Ad 33/2023-86, zamítl. Městský soud shledal, že posudek je pečlivý, detailně se zabývá všemi tvrzenými obtížemi žalobce a hodnotí je v kontextu žalobcovy zdravotní dokumentace. Vzhledem k obsáhlosti spisu není dle

městského soudu možné se vyjadřovat ke každé lékařské zprávě zvlášť. Posudková komise však přesvědčivě vysvětlila, co pro ni bylo podstatné a z jakých důvodů.

[12] Posudková komise dle městského soudu vysvětlila, z jakých důvodů hodnotila zdravotní stav žalobce jako lehké funkční postižení páteře dle kapitoly XIII, oddílu E, položky 1b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. O středně těžké funkční postižení podle kapitoly XIII, oddílu E, položky 1c téže přílohy k uvedené vyhlášce dle městského soudu nešlo, nebyl přítomen významný neurologický nález, nešlo o významné postižení nervu ani nebyla přítomna symptomatologie neurogenního močového měchýře. Posudková komise rovněž uvedla, proč nehodnotila míru poklesu pracovní schopnosti podle kapitoly XV, oddílu A, položky 6a přílohy k dané vyhlášce.

[13] Městský soud v souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu konstatoval, že mu nepřísluší hodnotit z medicínského hlediska samotný posudek ani podklady, z něhož vychází, neboť k tomu nemá potřebné znalosti. Soud může posudek hodnotit pouze z hlediska jeho celistvosti a přesvědčivosti, přičemž je nezbytné posoudit, zda existují důkazy nebo skutečnosti, kterými by mohla být správnost posudku zpochybněna. Městský soud shledal, že posudek posudkové komise požadavky na úplnost a přesvědčivost splňuje.

[14] Městský soud dále s odkazem na § 39 odst. 3 zákona o důchodovém pojištění konstatoval, že hodnocení míry poklesu pracovní schopnosti je prováděno v obecné rovině, tedy nejde o hodnocení možnosti být zaměstnán na konkrétní pracovní pozici u konkrétního zaměstnavatele. Městský soud nepovažoval za rozporné, pokud posudková komise uznala částečné omezení možnosti výkonu povolání a navýšila proto míru poklesu pracovní schopnosti o 10 %, a zároveň uvedla, že je třeba, aby žalobce při zaměstnání pracoval v menší intenzitě a s vhodnými přestávkami.

[15] Žalobce rovněž namítal, že při posuzování jeho zdravotního stavu nebyl použit dotazník k funkčnímu omezení denních aktivit podle příslušné Mezinárodní klasifikace funkčních schopností, disability a zdraví. Městský soud k této námitce uvedl, že nemá pochybnosti o správnosti závěrů posudkové komise, dle nichž stav žalobce neodpovídá středně těžkému funkčnímu postižení dle kapitoly XIII, oddílu E, položky 1c přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, neboť do této položky spadají zdravotní obtíže, které jsou objektivně zjištělné lékařskými vyšetřeními (konkrétně by se dle dikce tohoto ustanovení muselo jednat o závažné postižení jednoho nebo více úseků páteře se závažnou poruchou statiky a dynamiky páteře, insuficiencí svalového korzetu, s často recidivujícími projevy kořenového dráždění, s funkčně významným neurologickým nálezem, s poškozením nervu, popř. symptomatologií neurogenního močového měchýře, čemuž nález v případě žalobce neodpovídá). Městský soud k této námitce uzavřel, že i pokud by žalobce do dotazníku popisoval svůj zdravotní stav tíživěji, nebylo by možné odhlédnout od výsledků lékařských vyšetření, která jednoznačně závažnější postižení neuvádějí. Městský soud zohlednil též to, že posudková komise žalobce vyšetřila a žalobce tak měl možnost jí své zdravotní obtíže popsat.

[16] Žalobcem předložený, již zmiňovaný znalecký posudek doc. MUDr. Ladislava Horáka, DrSc., ze dne 28. 8. 2023, který městský soud společně s dalšími důkazy provedl při jednání, městský soud rovněž neshledal rozhodným pro projednávanou věc. Městský soud

pokračování

vedl, že doc. Horák je znalcem z oboru zdravotnictví, odvětví chirurgie a odvětví stanovení nemateriální újmy na zdraví – není tak znalcem se specializací na posudkové lékařství. I zadání posudku se týkalo jiných otázek, než je posouzení invalidity. Úkolem doc. Horáka totiž dle znaleckého posudku bylo „stanovit výši odškodnění za ztížení společenského uplatnění za újmu na zdraví, kterou utrpěl poškozený ing. R. S. [...] po nehodě dne 15.4.2021, podle metodiky Nejvyššího soudu“. K invaliditě žalobce se však doc. Horák nevyjadřoval. V položce 845 znaleckého posudku – získání, udržení a ukončení zaměstnání – sice uvedl obtíže v hodnotě 50 %, tedy obtíže těžké, nicméně neuvedl žádné úvahy, jak k tomuto závěru dospěl, proto se posudková komise dle městského soudu ani nemohla k tomuto závěru podrobně vyjádřit. Posudková komise rovněž nemohla tento závěr bezvýhradně převzít a akceptovat pokles pracovních schopností žalobce o 50 %, jak žalobce požadoval, protože její posudek by pak dle názoru městského soudu nebyl přezkoumatelný. Ani další předložené znalecké posudky hodnotící příčinnou souvislost mezi zdravotním stavem žalobce a nehodou, během níž byl jako chodec sražen automobilem, neshledal městský soud relevantními.

[17] Městský soud rovněž uvedl, že nepopírá, že žalobce trpí bolestmi, ani že v důsledku postižení páteře má omezený dosah chůze a omezenou dobu sedu. Tyto obtíže však dle městského soudu samy o sobě neprokazovaly středně těžké funkční postižení dle kapitoly XIII, oddílu E, položky 1c přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Posuzování zdravotního stavu pro účely stanovení míry poklesu pracovní schopnosti a zjištění invalidity je totiž dle městského soudu založeno na objektivizovaných postupech, v nichž lze subjektivní obtíže zohlednit tehdy, pokud jim odpovídají objektivní výsledky lékařských vyšetření. Městský soud k tomu odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 6. 2013, č. j. 3 Ads 74/2012-16 (všechna zde zmiňovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz).

II.

Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalované

[18] Žalobce (stěžovatel) napadá rozsudek městského soudu kasační stížností. Je přesvědčen, že jeho kasační stížnost je přijatelná ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s., neboť se městský soud měl dopustit zásadního pochybení, které mohlo mít dopad do stěžovatelova hmotněprávního postavení.

[19] Stěžovatel má za to, že posudek ani jeho doplnění posudkovou komisí nesplňují požadavky úplnosti ani přesvědčivosti. Z dosavadního průběhu řízení totiž dle jeho názoru vyplývá, že jeho zdravotní stav je ve smyslu rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 11. 2013, č. j. 6 Ads 45/2013-25, hraniční mezi položkami 1b a 1c kapitoly XIII, oddílu E přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity.

[20] Kdyby bylo stěžovatelovo zdravotní postižení kvalifikováno dle kapitoly XIII, oddílu E, položky 1c přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity a bylo-li by ponecháno zvýšení míry poklesu jeho pracovní schopnosti dle § 3 odst. 2 této vyhlášky, byla by míra poklesu jeho pracovní schopnosti alespoň 40 %, a byl by tak invalidní v prvním stupni dle § 39 odst. 2 písm. a) zákona o důchodovém pojištění.

[21] Za této situace měl být dle stěžovatele na závěr o jeho zdravotním postižení a míře poklesu jeho pracovní schopnosti kladen „*zvláštní důraz*“, což městský soud dle jeho názoru neučinil, neboť se nevypořádal dostatečně s jeho námitkami, které vznesl proti posudku posudkové komise a následně i proti jeho doplnění. Samotný posudek ani jeho doplnění dle stěžovatele nevycházely z jeho kompletní zdravotní dokumentace a rovněž v nich nebyly vypořádány veškeré jeho námitky. Za takové situace měl městský soud dle stěžovatelova názoru před rozhodnutím o jeho žalobě požádat o posouzení míry poklesu jeho pracovní schopnosti jinou posudkovou komisi MPSV.

[22] Stěžovatel rovněž namítá, že nebyla vypořádána jeho námitka ohledně nemožnosti nadále vykonávat jeho původní zaměstnání.

[23] Z uvedených důvodů stěžovatel navrhuje Nejvyššímu správnímu soudu, aby rozsudek městského soudu zrušil a vrátil mu věc k dalšímu řízení.

[24] Žalovaná ve vyjádření kasační stížnosti uvádí, že považuje závěry posudkové komise za objektivní a dostačující. Posudková komise se dle jejího názoru zabývala veškerými relevantními okolnostmi. Se závěry městského soudu se žalovaná ztotožňuje. Navrhuje proto Nejvyššímu správnímu soudu, aby kasační stížnost zamítl.

III.

Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[25] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku městského soudu (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána oprávněnou osobou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí městského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[26] S ohledem na skutečnost, že se jedná o věc, kterou před městským soudem rozhodovala samosoudkyně, se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

[27] Výklad zákonného pojmu „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech:

1) Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.

2) Kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně*. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.

pokračování

3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit *judikatorní odklon*, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.

4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského (městského) soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele*.

[28] Ve světle takto vymezených kritérií Nejvyšší správní soud konstatuje, že stěžovatel namítá zásadní pochybení městského soudu (zejména ve vztahu k nevypořádání jeho žalobní argumentace a nedostatečnému posouzení zdravotního stavu stěžovatele), která by mohla mít dopad do jeho hmotně právního postavení a která navíc nelze z hlediska posouzení přijatelnosti kasační stížnosti *prima facie* vyloučit. Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že kasační stížnost je přijatelná.

[29] Nejvyšší správní soud dále přezkoumal napadený rozsudek v mezích rozsahu kasační stížnosti a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí městského soudu netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost je v dále vymezeném rozsahu důvodná.

[30] Nejvyšší správní soud se v první řadě zabýval otázkou (ne)přezkoumatelnosti napadeného rozsudku, k níž by bylo nutné přihlížet i bez námítky z úřední povinnosti. K problematice nepřezkoumatelnosti soudních rozhodnutí se ve své judikatuře tento soud již mnohokrát vyjádřil (srov. např. rozsudky ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75, publ. pod č. 133/2004 Sb. NSS, a ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004-73, publ. pod č. 787/2006 Sb. NSS). Nepřezkoumatelnost může být způsobena buďto nedostatkem důvodů, o které je rozhodnutí opřeno, anebo nesrozumitelností. Není však projevem nenaplněné subjektivní představy stěžovatele o tom, jak měl krajský (městský) soud rozhodnout, resp., jak podrobně by mu měl být rozsudek odůvodněn (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2017, č. j. 3 Azs 69/2016-24, a ze dne 27. 9. 2017, č. j. 4 As 146/2017-35).

[31] Stěžovatel spatřuje nepřezkoumatelnost rozsudku městského soudu v první řadě v té skutečnosti, že podle něj nebyla vypořádána jeho argumentace nemožností nadále vykonávat původní zaměstnání. Městský soud se však s touto námitkou vypořádal v bodě 61 svého rozsudku, kde zejména uvedl: „*Hodnocení poklesu pracovních schopností je pak obecné, nejde o hodnocení možnosti být zaměstnán u konkrétního zaměstnavatele na konkrétní pracovní pozici (srovnej znění § 39 odst. 3 zákona o důchodovém pojištění).*“

[32] Dále pak stěžovatel nepřezkoumatelnost rozsudku městského soudu spatřuje v tom, že soud aproboval tvrzení posudkové komise z doplňujícího posudku, v němž komise uvedla: „*Posudková komise zhodnotila veškeré doložené lékařské zprávy, citace jsou však uvedeny z lékařských nálezů, majících posudkový význam.*“ Stěžovatel z tohoto tvrzení *a contrario* dovozuje, že ostatní lékařské zprávy posudkový význam pro posudkovou komisi neměly. Stěžovatel je přitom přesvědčen, že mělo být reagováno alespoň na ty lékařské zprávy, na něž odkazoval ve své replice ze dne 11. 9. 2024 k vyjádření žalované v rámci řízení před městským soudem.

[33] Jedinou lékařskou zprávou, na niž stěžovatel odkazoval v uvedené replice a jejíž obsah nebyl popsán v souhrnu posudkově významných odborných lékařských nálezů v posudku posudkové komise, byla lékařská zpráva MUDr. J. K. ze dne 4. 5. 2021. Posudková komise uvedla v doplnění posudku následující: „*V případě lékařské zprávy ze dne 4. 5. 2021 byl v posudkovém zhodnocení citován rentgenový nálezn jako významná informace, ostatní informace byly opakujiící se, bez posudkového významu.*“ Toto vyjádření se však vztahuje spíše k lékařské zprávě MUDr. R. P. ze dne 4. 5. 2021, nikoliv k lékařské zprávě MUDr. J. K. z téhož dne. Nejvyšší správní soud přesto neshledal, že by nepřihlednutí posudkové komise k lékařské zprávě MUDr. J. K. mohlo samo o sobě mít vliv na zákonnost rozhodnutí městského soudu o věci samé.

[34] Stěžovatel se v replice ze dne 11. 9. 2024 snažil pomocí lékařské zprávy MUDr. K. zdůvodnit, že „*u disku L5/S1 se nejedná o protruzi (vyklenutí) disku, nýbrž o širokou mediální hernii (výhrěz)*“. S tímto tvrzením se posudková komise v doplňujícím posudku vypořádala tak, že uvedla, že pro posouzení míry poklesu pracovní schopnosti je relevantní „*tíže*“ stěžovatelova funkčního postižení, nikoliv jeho příčiny. Pokud jde o doporučení omezení sedu na minimum a možnost transportu pouze sanitou vleže, které jsou v lékařské zprávě MUDr. K. rovněž uvedeny, konstatuje Nejvyšší správní soud, že lékařská zpráva pochází ze dne 4. 5. 2021, kdy od závažné dopravní nehody, k níž došlo dne 15. 4. 2021, uplynul méně než měsíc. Stěžovatelovy potíže související s dobou, kterou je schopen vydržet v sedu, je proto pro posouzení jeho druhé žádosti o invalidní důchod třeba hodnotit dle aktuálnějších zjištění.

[35] Nejvyšší správní soud tedy rozsudek městského soudu nepřezkoumatelným neshledal a mohl se dále zabývat věcnými námitkami stěžovatele.

[36] Nejvyšší správní soud předesílá, že podle ustálené judikatury je posouzení vzniku invalidity otázkou odbornou, medicínskou a rozhodnutí soudu tak závisí především na odborném lékařském posouzení. Správní soud proto musí vycházet z odborných závěrů, nemůže si učinit úsudek o této otázce sám (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 9. 2003, č. j. 4 Ads 13/2003-54, publ. pod č. 511/2005 Sb. NSS, ze dne 30. 11. 2009, č. j. 4 Ads 81/2009-46, nebo ze dne 15. 5. 2013, č. j. 6 Ads 11/2013-20). Podle § 4 odst. 2 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění Ministerstvo práce a sociálních věcí, které za tímto účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise.

[37] Posudek posudkové komise je v přezkumném soudním řízení stěžejním důkazem, na nějž je správní soud při nedostatku odborné erudice odkázán, a je tedy nezbytné klást zvýšený důraz na jeho jednoznačnost, určitost, úplnost a přesvědčivost. Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá v tom, aby se posudková komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi a své posudkové závěry náležitě odůvodnila, aby byly přesvědčivé i pro soud, který nemá, a ani mít nemůže, odborné lékařské znalosti, na nichž posouzení invalidity závisí (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 1. 2004, č. j. 5 Ads 34/2003-82, publ. pod č. 526/2005 Sb. NSS, či ze dne 14. 12. 2017, č. j. 5 Ads 158/2016-57). Posudek posudkové komise soud hodnotí jako každý jiný

pokračování

důkaz podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s., avšak s ohledem na mimořádný význam v tomto řízení bývá posudek důkazem rozhodujícím v případech, kdy z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochyb a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, kterými by správnost posudku mohla být zpochybněna (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2004, č. j. 5 Ads 49/2003-136, či jeho usnesení ze dne 16. 2. 2023, č. j. 5 Ads 93/2022-24).

[38] Stěžovatel již v námitkách ze dne 1. 12. 2022 proti prvnímu rozhodnutí žalované uvedl, že je z důvodu svých zdravotních komplikací schopen vydržet vsedě bez přestávky pouze 20 minut. Poté musí provádět po minimálně stejně dlouhou dobu rehabilitační cvičení. Pokud poté pracuje dalších 20 minut vsedě, musí rehabilitovat po dobu 30 minut. Pokud sedí i poté, musí opět rehabilitovat 30 minut. Pokud poté vykonává práci i čtvrtou hodinu bez významné přestávky, zvládne již pracovat pouze 15 minut, neboť poté dle vlastního tvrzení dostává křeče, bolesti zad a migrény, pro které již není v práci v daný den schopen pokračovat. Takto stěžovatelem vnímaná subjektivní potíže je uvedena v několika lékařských zprávách, které do řízení o projednávané věci doložil, mimo jiné např. v lékařských zprávách MUDr. D. B. ze dne 19. 5. 2022 a ze dne 21. 10. 2022.

[39] Ovšem určitou „objektivizující“ podporu pro tato tvrzení lze nalézt v již zmiňovaném znaleckém posudku doc. MUDr. Ladislava Horáka, DrSc. ze dne 28. 8. 2023, který do řízení doložil stěžovatel. V něm znalec na základě vyšetření stěžovatele, které provedl dne 21. 8. 2023, na straně 4 mimo jiné uvedl, že stěžovatel „*nedokáže sedět déle jak 10 minut*“ a že „*[p]o 7 minutách rozhovoru musí poškozený vstát*“. Kromě toho jsou na téže straně uvedeného znaleckého posudku rovněž konstatovány stěžovatelovy potíže se stáním a chůzí: „*Chodí o dvou francouzských holích [...] Při chůzi v ordinaci bez francouzských holí vrávorá, potřebuje pomoc vyšetřujícího, aby nedošlo k pádu*.“ I v lékařském posudku o zdravotní způsobilosti k práci ze dne 5. 10. 2023, zpracovaném MUDr. S. K., Poliklinika IPP s.r.o., dle jehož posudkového závěru byl stěžovatel zdravotně způsobilý k výkonu původního zaměstnání (ředitel interního auditu) s podmínkou, je v poznámce uvedeno: „*Práce v kanceláři neproveditelná, flexibilní pracovní doba, není vhodná práce v klimatizovaných prostorech, nutné střídání poloh během pracovního výkonu, nemůže řídit motorové vozidlo*.“

[40] Posudková komise se však s omezením doby, kterou stěžovatel vydrží v sedu, ve svém posudku nevypořádala. Stěžovatel proto proti tomuto posudku v replice ze dne 11. 9. 2024 brojil mimo jiné i z tohoto důvodu. Městský soud v návaznosti na uvedenou repliku v žádosti ze dne 23. 9. 2024 o doplnění posudku posudkovou komisí požádal mimo jiné „*[o] vyjádření ke stavu bederní páteře s ohledem na tvrzení, že po dvaceti minutách práce je nezbytná půlhodinová rehabilitace*“ (byť soud zároveň uvedl, že k samotnému posudku doc. Horáka se posudková komise vyjadřovat nemusí). Přestože Nejvyšší správní soud souhlasí s tím, že znalecký posudek doc. Horáka byl zpracován za jiným účelem a na základě jiných kritérií, než je relevantní v posuzované věci, takže ani jeho závěry nejsou na posouzení invalidity stěžovatele bez dalšího přenositelné, nelze přehlédnout, že zjištění, k nimž znalec při vyšetření stěžovatele za účelem zpracování daného posudku dospěl, do určité míry podporují jeho subjektivní tvrzení o tom, že není schopen po delší dobu sedět ani stát či chodit bez opory.

[41] Pokud měla posudková komise za to, že i přes vyšetření provedené doc. Horákem zůstávají stěžovatelem tvrzené obtíže výlučně subjektivní povahy, bylo na ní, aby toto své přesvědčení podložila relevantními lékařskými zprávami; k tomu srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2017, č. j. 3 Ads 254/2016-64, v němž tento soud konstatoval: *„Předně je třeba uvést, že úkolem posudkových lékařů i posudkových komisí MPSV primárně není vyšetřování posuzovaných osob, ale pouze posudkové zhodnocení nálezů klinických lékařů, které jsou pro vypracování posudku podkladem. Lékař či posudková komise sice mohou v případě pochybností o průkaznosti některých nálezů provést při jednání orientační vyšetření posuzované osoby, není to však zákonem předepsáno a závažné pochybnosti o zdravotním stavu by stejně musely být řešeny vysláním posuzované osoby k vyšetření na některém z klinických pracovišť.“*

[42] Posudková komise se však ani přes stěžovatelovy nesčetné námitky a explicitní žádost soudu ke stěžovatelovým potížím spočívajícím zejména v omezení doby, kterou vydrží v poloze v sedu, nevyjádřila. Její posudek ani ve spojení s jeho doplněním z tohoto důvodu nelze považovat za úplný ani přesvědčivý, protože v něm nejsou vypořádány veškeré rozhodné okolnosti.

[43] Z posudku posudkové komise ani z jeho doplnění přitom nevyplývá, že by posudková komise považovala zdravotní postižení stěžovatele za hraniční mezi položkami 1b a 1c kapitoly XIII, oddílu E přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, jak stěžovatel tvrdí. Posudková komise již v samotném posudku zdůvodnila svůj závěr, proč se nejednalo u stěžovatele o středně těžké funkční postižení dle položky 1c, zejména tím, že *„nebyl přítomen významný neurologický nálezn, nešlo o významné postižení nervu, nebyla přítomna ani symptomatologie neurogenního močového měchýře“*. Nicméně dle položky 1c jsou relevantní také další okolnosti, mj. i otázka, zda došlo k *„závažnému snížení celkové výkonnosti při běžném zatížení“* a *„k omezení některých denních aktivit“*. V tomto ohledu je třeba vzít v úvahu též první větu posudkového hlediska uvedeného v kapitole XIII, oddílu E, položce 1 přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity: *„Při stanovení míry poklesu pracovní schopnosti se hodnotí funkční postižení páteře a z toho vyplývající omezení celkové výkonnosti a pohyblivosti a dopad na schopnost vykonávat denní aktivity.“*

[44] Nejvyšší správní soud nepřehlédl, že posudková komise zohlednila výrazné omezení možnosti stěžovatele pokračovat v jeho dosavadním zaměstnání (či obdobné pracovní činnosti) tím, že dle § 3 odst. 2 vyhlášky pro posuzování invalidity navýšila míru poklesu jeho pracovní schopnosti o 10 %. Podle daného ustanovení přitom platí, že *„[v] případě, že dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav pojištěnce má takový vliv na jeho schopnost využívat dosažené vzdělání, zkušenosti a znalosti, na schopnost pokračovat v předchozí výdělečné činnosti nebo na schopnost rekvalifikace, že pokles pracovní schopnosti pojištěnce je větší, než odpovídá horní hranici míry poklesu pracovní schopnosti u příčiny, popřípadě rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, lze tuto horní hranici zvýšit až o 10 procentních bodů“*. Navýšení provedené dle tohoto ustanovení tedy bylo skutečně maximální. Je ovšem otázkou, zda stěžovatelem tvrzené výrazné omezení všech jeho denních aktivit, k nimž je třeba delší sezení, stání nebo pohyb na delší vzdálenost, především tedy aktivit pracovních, které stěžovatel opíral též o výše zmíněná lékařská zjištění, nemělo být zohledněno již samotným zařazením stěžovatelova zdravotního postižení pod položku 1c kapitoly XIII, oddílu E přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Pro takový případ by přitom skutečně nebylo možné předem vyloučit (byť ani zaručit), že by byla stanovena míra poklesu pracovní

pokračování

schopnosti stěžovatele o 35 % nebo více (až o 40 %), což by již dle § 39 odst. 2 písm. a) zákona o důchodovém pojištění postačovalo k uznání invalidity prvního stupně.

[45] Za této situace Nejvyššímu správnímu soudu nezbyvá než přisvědčit stěžovateli, že skutečně nebyly vypořádány veškeré relevantní námitky, které vznesl proti posudku posudkové komise. Jelikož městský soud z uvedeného explicitního požadavku, který uvedl v žádosti o zpracování doplnění posudku, ustoupil a o věci rozhodl, aniž by zajistil odstranění tohoto nedostatku, nemůže ani jeho rozsudek, byť je jinak zpracován velmi pečlivě a důkladně, obstát.

[46] Nejvyšší správní soud nepředjímá, jaký konkrétní vliv může mít omezení doby, kterou stěžovatel vydrží v sedu, na míru poklesu jeho pracovní schopnosti. Příslušná posudková komise se však s tímto aspektem jeho zdravotního stavu musí vypořádat v souladu s požadavky ustálené judikatury správních soudů na jednoznačnost, určitost, úplnost a přesvědčivost posudku.

[47] Těmto požadavkům může městský soud vyhovět mimo jiné i zadáním zpracování srovnávacího posudku jiné posudkové komisi MPSV, jak požaduje stěžovatel. Je však nutné uvést, že v rozsudku ze dne 13. 11. 2013, č. j. 6 Ads 45/2013-25, o který stěžovatel tento požadavek opírá, Nejvyšší správní soud posuzoval situaci, kdy posudková komise sama označila zdravotní stav stěžovatele za hraniční mezi dvěma položkami vyhlášky o posuzování invalidity (srov. body 15 a 16 zmiňovaného rozsudku), což, jak již bylo konstatováno, není nynější případ. Nejvyšší správní soud v uvedeném rozsudku ani neformuloval paušální požadavek na zadávání srovnávacích posudků, k jeho zadání pouze zavázal krajský soud v jím posuzované věci.

[48] Ať již však zvolí městský soud jakýkoli další postup, je povinen zajistit, aby posudky, z nichž bude v novém rozhodnutí vycházet, ve svém souhrnu odpovídaly výše formulovaným požadavkům na úplnost a přesvědčivost posouzení míry poklesu pracovní schopnosti v této konkrétní věci.

IV.

Závěr a náklady řízení

[49] Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost důvodnou, a proto podle § 110 odst. 1 s. ř. s. napadený rozsudek zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení. V něm bude městský soud vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.). Rozhodne též o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 věta první s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 7. listopadu 2025

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu